

Jak zÅ-skala mucholapka podivnÅ; svÅ© jmÅ©no?

PÅ™Å-spÅ›vek pÅ™Midal Radek Kastner
[11.09.2008]
AktualizovÅ;no [13.09.2008]

O: Heh heh heh. Heh heh heh heh. Heh heh heh heh.

Takhle nÅ›jak to vyprÅ;vÅ-m dÅ›tem. Venus flytrap (mucholapka podivnÅ;) zÅ-skala Å•Å;st jmÅ©na "Venus", protoÅ›e jejÅ- kvÅ- opravdu nÅ;dhernÅ© (jako bohynÅ› VenuÅ;je) a jsou bÅ-lÅ© jako planeta VenuÅ;je na obloze. Rostlina sama nenÅ- z VenuÅ;je.

Tak milouÅ•kÅ; jako VenuÅ;je?

Foto Galleria CarnivoraÅ©Barry Rice

Å©Å;st â€žFlytrapâ€œ (mucholapka) pochÅ;izÅ- ze zjevnÅ© vlastnosti rostliny â€“ poÅ›rÅ;nÅ- hmyzu. Toto vysvÅ›tlenÅ- je, "PÅ™ijatelnÅ½ podvod". Å©easto lze toto vysvÅ›tlenÅ- vidÅ›t vÅ knihÅ;ch o MR, ale to jen kvÅ›li Å•lÅ;nku, kterÅ½ napsal John L. vÅ roce 1768: "...a pro krÅ;snÅ½ Vzhled jejÅ-ch BÅ›lostnÅ½ch KvÅ›tÅ›, a Eleganci jejÅ-ch ListÅ›, myslel, Å›e si zaslouÅ›Å- pojmenovat po Bohyni KrÅ;sy, a proto ji nazval Dionaea." PravÅ½m dÅ›vodem, proÅ• je Å•Å;stÅ- nÅ;zvz slovo â€žVenusâ€œ, b nemravnÅ© myÅ;lenky potrhÅ½ch pÅ™Å-rodovÅ›dcÅ› a pÅ›stitelÅ› (takovÅ½ch jako John & William Bartram, Peter Collinson, William Darlington, Arthur Dobbs, John Ellis a Daniel Solander). KdyÅ› se dÅ›vali na tuto rostlinu, vidÅ›li vÅ jejÅ-m udivujÅ-cÅ-r chovÅ;nÅ- a atraktivnÅ-m vzhledu (dvÅ› Å•ervenÅ©, lesknoucÅ- chlopnÅ›, obklopenÅ© chlupy, citlivÅ½mi na dotek) nÅ›co, co jim pÅ™ipomÅ-nalo Å›enskÅ© genitÅ;lie jejich vlastnÅ-ho rodu. PÅ™esnÅ› tak!

Co vidÅ-te?

Foto Galleria CarnivoraÅ©Barry RiceÅ

Mezi sebou tato klika uÅ›enÅ½ch zvrhlÅ-kÅ› oznaÅ›ovala rostlinu jako "tipitiwitchet" (nebo "Tippity Twitchet"). Toto bylo postupnÅ› pÅ™ijÅ-mÅ;no historiky a povaÅ›ovÅ;no za pÅ›vodnÅ- americkÅ½ termÅ-n, ale jazykovÅ›dci tuto moÅ›nost vyvrÅ;li.

Tipitiwitchet, zdÅ; se, byl hanbatÅ½ eufemismus vymyÅ;lenÅ½ pÅ™Å-mo jimi samotnÅ½mi. Miluji pÅ™edstavy, jak nÅ›kolik zÅ vymyÅ;lÅ- tenhle nÅ;zev pÅ™mi popÅ-jenÅ- piva nÅ›kde vÅ hospodÅ› nebo vÅ pÅ™epychovÅ© studovnÅ›. DomnÅ-vÅ;im se, Å› termÅ-nu byl John Bartram. Na chvÅ-li mÅ›Å›ete oÅ›ekÅ;vat vÅ›dce vysvÅ›tlujÅ-cÅ-ho Å›div a Å›Å›as pÅ™mi spatÅ™enÅ- rostlinu napsal Collinsonovi 29. srpna 1762 - "mÅ›j malÅ½ citlivÅ½ tipitiwitchet vyvolÅ;vÅ; smÅ›ch u vÅ;ech pÅ™ihlÅ-Å›ejÅ-cÅ-ch".

Ovšem, Áže to ukazuje na snahu Bartrama pÁ™i ukÁ;zkÁ;ch rostliny vyvolÁ;vat smÁ-ch. TakÁ© to naznaÁ•uje, Áže pÁ™edv rostlinu sÁ nesluÁ;nÁ½m komentÁ;Á™em!

Jak mohli modernÁ- historikové rozmotat tuto konspiraci stovky let potÁ©? Pravda vyÁ;la najevo pÁ™eÁ•tenÁ-m dopisu, kterÁ Peter Collinson (z Anglie) poslal Bartramovi. Collinson doufal, Áže spatÁ™Á- rostliny, od tÁ© doby, kdy o nich poprvÁ© slyÁ;jel Arthura Dobbse (Guvernera SevernÁ- KarolÁ-ny), o tÁ™i roky dÁ™Á-ve, vÁ roce 1759. StÁ;le doufal, Áže dostane semÁ-nka Arthura Dobbse.

Guverner Arthur Dobbs

Foto Galleria CarnivoraÁ©Barry RiceÁ

Ale roku 1762 Collinson doufal pÁ™estal. 73-letÁ½ Dobbs se uÁ¾ zjevnÁ› pÁ™estal zajÁ-mat o vÁ›ci, jako byla tato - jakkoliv pozoruhodnÁ; á€“ rostlina, protoÁ¾e se prÁ;vÁ› oÁ¾enil sÁ velmi, velmi, velmi mladou dÁ-vkou. 20. Á•ervna, Collinson napsal Bartramovi, ve kterÁ©m popisoval svÁ© zklamÁ;nÁ- z "mÁ©ho PÁ™Á-tele Dobbse". Toto psanÁ- se stalo nezvratelnÁ½m dÁ-kazem, kterÁ½ odhalil historikÁ™ vÁ;je: "NynÁ- je zbyteÁ•nÁ© psÁ;it mu o semÁ-nka nebo rostliny á€žTiptiwitchetá€œ. ZÁ-s vlastnÁ-, se kterÁ½m si mÁ-Á¾e hrÁ;it." Brr! Dobbsova novÁ; manÁ¾elka poskytla tomu starÁ©mu paprikovi vlastnÁ- á€žtipitiw se kterÁ½m si mÁ-Á¾e hrÁ;it. Brr! A co hÁ-Á™, DobbsovÁ› novÁ© manÁ¾elce---mladÁ© JustinÁ› Davisá€“bylo pouhÁ½ch 15

Toto nemravné vysvÁ›tlenÁ- bylo nakonec pÁ™eloÁ¾eno do latiny, a pÁ™ipomÁ-nÁ; jednak VenuÁ;ji (bohyni LÁ;jsky a Sexu! lapacÁ- schopnost rostliny. Je ale dÁ-leÁ¾itÁ© si uvÁ›domit, Á¾e druhová© jmÁ©no "muscipula" neznamenÁ; chytajÁ-cÁ- mou by bylo "muscipa". Latinsky muscipula znamenÁ; á€žpast na myÁ;já€œ! TakÁ¾e, kdyÁ¾ Ellis vybral latinskÁ© pojmenovÁ;ní ho tak, aby navÁ¾dy pÁ™ipomnÁ;l nenasytÁ½ nÁ;stoj bohynÁ› IÁ;jsky, kterÁ½m chytÁ; neopatrnÁ© malÁ© savce. Ten zvrhl

UkonÁ-m toto nesluÁ;nÁ© povÁ-dÁ;nÁ- o posedlosti Á¾enskÁ½mi genitÁ;liemi dovÁ›tkem, aby historika vypadala jeÁ;itÁ› vÁ›rohodnÁ;ji. VÁ mÁ© knize z roku 2006, Growing Carnivorous Plants, jsem zavedl pojmenovÁ;nÁ- kultivaru mucholapky, kterÁ½ koluje ve sbÁ-rkÁ;ch mnoho let, ale nikdo se neobtÁ›Á¾oval ho pojmenovat. Je to Á•istÁ› zelenÁ; rostlina, kterÁ; nevytvÁ;Á™Á- vÁ-bez Á¾Á;dnÁ½ Á•ervenÁ½ pigment, bez ohledu na to, kolik se jÁ- dostÁ;vÁ; svÁ›tla. Pojmenoval jsem rostlin Dionaea 'Justina Davis', abych vzdal hold malÁ© JustinÁ› Davis, DobbsovÁ› manÁ¾elce: Tento novÁ½ kultivar oznaÁ•uje svÁ›tla zelenou rostlinu, kterÁ; uÁ¾ se pÁ›stuje vÁ kultuÁ™e nÁ›kolik let. Je charakteristickÁ½ absencÁ- oranÁ¾ovÁ©ho a Á•ervenÁ© v listech, i kdyÁ¾ je pÁ›stovÁ;n na pÁ™Á-mÁ©m slunci. BÁ›Á¾nÁ› se pÁ›stuje pod neregistrovanÁ½mi nÁ;zvy jako "all green", "traps" nebo "heterodoxa." JasnÁ› zelenÁ© listy mohou bÁ½t zamÁ›nÁ›ny sÁ Á•erstvÁ½mi mladÁ½mi pastmi, kterÁ© jeÁ;itÁ› nevytvÁ™it dostateÁ•nÁ› pigmentu.

Dionaea "Justina Davis"

Foto Galleria CarnivoraÁ©Barry RiceÁ

Jméno 'Justina Davis' pro tenhle žítipitiwitchetá pámipománě; manželku Arthura Dobbse, který bylo sotva 15 let, k za guvernora v roce 1762. Drze se domám, že tenhle malá, ale chlapná pámá-spávek ká to legendá, má skvělá společnost a čto drsných botaniků dává-vážá-ch stoletá.

Page citations: Nelson, E.C., and McKinley, D.L. 1990; Rice, B.A. 2006a; vlastní pozorování.

Revised: January 2007

©Barry Rice, 2005

T: David Erhard